

*Світлана КИШАКЕВИЧ,
канд. пед. наук, доц. кафедри вокально-хорового,
хореографічного та образотворчого мистецтва
факультету початкової освіти та мистецтва
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка*

КАВЕР-ВЕРСІЯ ЯК ВИКОНАВСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЕСТРАДНОГО ТВОРУ

У статті досліджено проблему виконавської інтерпретації музичного твору, визначено та обґрунтовано основні поняття, що застосовуються у процесі підготовки майбутнього естрадного співака. Доведено, що виконання кавер-версій у сучасному естрадному мистецтві, завдяки власному творчому переосмисленню, набуває більшої популярності, ніж оригінальні музичні композиції. З'ясовано, що проблема виконавської інтерпретації сучасних музичних творів є важливою складовою естрадно-вокальної підготовки студентів. Зазначено, що виконання кавер-версій естрадного твору подає нове трактування старих композицій завдяки креативному підходу нового виконавця.

Ключові слова: *кавер-версія, рімейк, інтерпретація, кавер-гурти, вокально-виконавська підготовка, естрадне виконавство, виконавська манера співу, українська музична культура.*

На сучасному етапі реформування мистецької освіти в Україні особливої актуальності набуває проблема естрадної вокально-виконавської підготовки студентів у закладах передвищої та вищої освіти. Результати аналізу музикознавчих досліджень та практичного досвіду з порушеної проблеми засвідчують, що сучасне естрадне вокальне мистецтво в нашій державі, як і в усьому світі, бурхливо розвивається та набуває популярності серед молоді, оскільки саме естрадний спів не лише задовольняє естетичні потреби людини, а й значною мірою відображає високий рівень професійної майстерності, що привертає увагу численної аудиторії.

На думку М. Сморгчової «естрадне виконавство – явище, що сформувалося в своїх основних естетико-художніх параметрах лише в ХХ

столітті. Незважаючи на відносно невеликий історичний шлях розвитку, воно закріпилось в світовому просторі музичної творчості як унікальне художнє явище, що відрізняється своєю своєрідною стилістикою, естетикою, поетикою» [5, с. 162].

Важливою складовою естрадно-вокальної підготовки студентів є проблема виконавської інтерпретації сучасних музичних творів, на яких ґрунтується навчальний пісенний репертуар.

Проблемою методики викладання вокалу займалися чимало науковців. Зокрема, теоретико-методологічні основи викладання вокалу зосереджені в працях В. Антонюк, П. Голубєва, Д. Євтушенко, А. Здановича, М. Микиші, С. Юдіна та ін. Питання вокальної підготовки майбутніх педагогів-музикантів досліджували Б. Базиликот, Л. Василенко, Л. Гавриленко, Я. Кушка, О. Матвєєва, А. Менабені, О. Прядко, Г. Стасько, Ю. Юцевич та ін.

Проблеми у сфері підготовки естрадних співаків розглядалися низкою вчених, серед яких П. Буторін, Н. Дрожжина, О. Кліп, М. Мозговий, М. Поплавський, З. Рось, Т. Самая, В. Тормахова, Н. Фоломєєва [6; 7], І. Швець та ін. Особливості виконавської інтерпретації сучасних музичних творів розкрито у працях А. Акопяна [1], С. Давидова [2], К. Кікнавелідзе [3], О. Локтіонової-Ойцюсь [4], Н. Фоломєєвої [6; 7] та ін. Однак питання виконавської інтерпретації сучасних естрадних творів залишається недослідженим навіть частково, чим і зумовлена актуальність статті.

Метою статті є аналіз проблеми виконавської інтерпретації музичного твору, зокрема визначення та обґрунтування основних понять, які застосовуються у процесі підготовки майбутнього естрадного співака.

Характерною особливістю сучасної української музичної культури є її багатоманітність та різножанровість. Серед великого різноманіття музичних стилів, таких як поп, рок, фанк, джаз, реп та інші, естрадні виконавці намагаються знайти власний стиль виконання, застосовуючи у творчій діяльності тексти відомих пісень, колорит звучання інструментів, або ж

елементи вбрання у сценічних образах. Однак найвідомішим варіантом інтерпретації музичного твору є його кавер-версія.

Під дефініцією «кавер-версія» (у перекладі з англійської *cover version* нове виконання) розуміється інтерпретація музичного твору одного виконавця іншим за допомогою різних засобів обробки музичного твору (аранжування, транскрипція, оркестровка тощо). Такі прийоми застосовуються і в інструментальній музиці, і у вокальній. Виконувати кавер-версію естрадний співак може повністю імітуючи оригінал або ж радикально змінивши його. Водночас кавер-версію вокального твору необхідно відрізнити від простого переспіву пісні під оригінальну фонограму «мінус», який не передбачає зміни структури, мелодії, гармонії, ритму та інших музичних складових [1].

Чимало відомих естрадних співаків пов'язували формування власного неповторного стилю, виконавської манери співу та характерних прийомів з наслідуванням творчості улюблених артистів, виконанням їхніх відомих композицій. Більшість з них у створенні та виконанні власної авторської музики завдячують творчому переосмисленню музичних творів своїх кумирів. Часто такі авторські музичні композиції набували більшої популярності, ніж оригінальні.

Інтерпретація сучасного музичного мистецтва, згідно з музикознавчими дослідженнями, пов'язана з досить відомими термінами «кавер» та «рیمейк», чітке тлумачення яким подає у власному дослідженні Н. Фоломеєва. За визначенням авторки, рیمейк (англ. *remake* – «переробка») подається як новіша версія чи інтерпретація раніше виданої музичної композиції, характерної для сучасної музики. Водночас кавер-версія, або кавер (англ. *cover version*) тлумачиться дослідницею як авторська музична композиція, що виконується іншим музикантом чи колективом та є переосмисленням оригінального музичного матеріалу. Гурти, які займаються виконанням виключно кавер-версій, прийнято називати «кавер-гуртами», однак американська та європейська музикознавча термінологія передбачає також терміни, такі як *function-band* (англ. *function* – прийом); *party-band* (англ. *party* – свято, вечірка); *wedding-band*

(від англ. wedding – весілля). Перелічені вище визначення також стосуються артистів, які виконують кавер-версії музичних творів на різноманітних прийомах, бенкетах, вечірках та весіллях [6].

У контексті теми нашого дослідження важливо виокремити сутність поняття інтерпретації як однієї з важливих складових вокально-виконавської діяльності студентів мистецько-педагогічного профілю. О. Локтіонова-Ойцюсь визначає це поняття як «варіант авторського змісту, що відображає суб'єктивне ставлення виконавця до музичного твору, який складається на основі закладених у тексті об'єктивних параметрів. Індивідуальна інтерпретація залежить від багатьох психологічних особливостей особистості виконавця: темпераменту, характеру, здібностей, вольових якостей, життєвого і музичного досвіду та ін.» [4, с. 48].

Підготовка студентів до вокально-виконавської діяльності передбачає вміння володіти методикою аналізу кавер-версій сучасних естрадних творів. С. Давидов визначає певні вимоги до особистості музиканта як «носія синтетичного роду творчості і перекладача художньої інформації» [2]. Це – передовсім володіння комплексними знаннями з історії естрадного вокального мистецтва, його стильових особливостей, з естрадно-джазової гармонії та імпровізації, виконавська компетентність. На думку педагога, виконавець-інтерпретатор повинен вміти імпровізувати, втілюючи власну думку під час самого процесу виконання, тобто виступати в ролі композитора, і власне виконавця (інтерпретатора) [2].

З метою якісної підготовки майбутніх естрадних співаків необхідно особливу увагу приділяти створенню виконавської інтерпретації. Для ефективності навчального процесу Н. Фоломєєвою запропонований певний алгоритм дій, який передбачає таке:

– прочитання студентом музичного тексту (ознайомлення з епохою, в яку створено твір; загальний аналіз його стильових особливостей у поєднанні зі стилем композитора чи виконавця; аналіз засобів виразності твору та ін.) Для

оптимізації виконавської інтерпретації особливу увагу варто звертати на кавер-версії виконання твору;

– розв’язання у процесі навчання вокально-виконавських труднощів за допомогою різноманітних технічних прийомів та способів, які відповідають образному змісту та засобам виразності цього твору;

– створення унікальної кавер-версії; формування цілісного художнього образу композиції, визначення логіки у співвідношенні розгортання музичного матеріалу; виявлення кульмінацій частин та всього твору [6].

Висновки. Отже, на основі аналізу наукової, науково-педагогічної літератури здійснено теоретичне обґрунтування термінів «кавер-версія», «рімейк», «інтерпретація» та виявлено їхнє змістове наповнення. Доведено що, виконання кавер-версій в сучасному естрадному мистецтві, завдяки власному творчому переосмисленню, набуває більшої популярності, ніж оригінальні музичні композиції.

Кавер-версія естрадного твору подає нове трактування старих композицій завдяки креативному підходу нового виконавця. Велика кількість співаків та різноманітних гуртів починають свою кар’єру саме з виконання кавер-версій, а згодом, досвідчені в майбутньому артисти створюють оригінальний авторський матеріал, для якого характерні унікальний стиль, власна неповторна виконавська манера співу.

Шляхи подальшого дослідження зазначеної вище проблематики вбачаємо у наукових дослідженнях, присвячених музично-теоретичному та виконавсько-інтерпретаційному аналізу сучасних естрадних вокальних творів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акопян А. Кавер-версії українських народних пісень у творчості сучасних естрадних виконавців. *Мистецтво естради: проблеми виконавської практики, системи освіти й наукових досліджень: матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 18 листопада 2021 р. Київ : КМАЕЦМ, 2021. С. 6–9.

2. Давидов С. До питання інтерпретації текстів джазової музики. *Текст музичного твору : практика і теорія : збірка статей*. Київ, 2001. Вип. 7. С. 180–191.

3. Кікнавелідзе К. Явище каверу у сучасному скрипковому виконавстві: нові форми діалогу академічної та масової сфер музичної творчості : дис. ... канд. мистецтвознавства : 025. Одеса, 2021. 216 с.

4. Локтіонова-Ойцюсь О. Проблеми інтерпретації музичного твору в контексті створення сценічного образу естрадного співака. *International Scientific and Practical Conference «World science»*. 2017. № 5(21), Vol. 3. Р. 48–50.

5. Сморгчова М. Генеза та етапи становлення вокально-естрадного виконавства. *Актуальні питання культурології*. 2012. Вип. 12. С. 159–163.

6. Фоломєєва Н. Значення кавер-версій в контексті виконавської інтерпретації сучасних вокальних творів у процесі фахової підготовки студентів у класі естрадного вокалу. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія Педагогічні науки*. 2018. Вип. 170. С. 127–131.

7. Фоломєєва Н. Виконавська майстерність естрадного співака: навчально-методичний посібник. Суми : ФОП Цьома С. П., 2021. 169 с.